

Simona Nicoleta Lazăr

ÎNTOARCEREA LUI ODISEU

Poem scenic în 3 acte

flancate de prolog și epilog

E I K O N

București 2026

CUPRINS

20 de ani cu Odiseu / 5

Întoarcerea lui Odiseu / 13

Personajele / 14

Prolog / 15

Actul I / 19

Actul II / 52

Actul III / 94

Epilog / 121

La porțile Troiei, Itaca / 125

Despre o poetică a întoarcerii / 126

LEBRIS

We know
books

Întoarcerea lui Odiseu

Poem scenic în 3 acte
flancate de prolog și epilog

PERSONAJELE

(în ordinea intrării în scenă)

CORUL, femei, bătrâni, tineri, copii, pescari, localnici

ODISEU, regele Itacăi

ATENA, zeița înțelepciunii, protectoarea lui Odiseu

CÂINII

EUMEU, porcar

TELEMAH, fiul lui Odiseu

PENELOPA, regina Itacăi, soția lui Odiseu

EURICLEA, slujitoarea și confidenta Penelopei, doica lui Odiseu

PEȚITORII, nobili din Itaca și din alte regate și cetăți ale Eladei; vârstnici, maturi, tineri (aroganți și țăntoși; plictisiți și țarați de anii de așteptare; obosiți sau abia inițiați în arta curțului și a pețitului)

ANTINOOS, fiul lui Epeithes (nobil din Itaca) și lider al pețitorilor Penelopei

EURIMAH, nobil din Itaca, cel de al doilea lider al pețitorilor

POSEIDON, zeul mării și al cutremurelor, potrivnicul lui Odiseu

SLUJITORII palatului

PAZNICUL

PROLOG

(Un fundal sonor de valuri. Lumina e albastră-argintie. CORUL intră lent, se așază în semicerc. Unii poartă opaițe și lămpi cu ulei. Din când în când, un pescar ridică o plasă goală – simbol al așteptării. Un copil ține un arc mic, fără coardă.)

CORUL

Ascultați, voi, cei ce v-ați obișnuit cu absența,
voi, femei care întindeți războiul răbdării
și voi, bărbați care vânați zvonuri pe țărm:
Itaca respiră în surdină, cu răsuflarea tăiată.
De douăzeci de ani, un nume gol
se așază la masa noastră ca un invitat nevăzut:
Odiseu!

Către Troia s-a dus, la zei s-a rugat,
către mare s-a întors, pe alte țărmuri a ajuns.
Numai către noi nu a mai venit.

(Murmur scurt, ca un vânt. Corul se retrage un pas.)

Noaptea aruncă pe plajă semne obscure:
alge ca niște scrisori sfâșiate,
scoici care păstrează ecoul unor jurăminte,
un trunchi adus de valuri, în locul unei corăbii.
Cu ochii ridicați spre cer, oamenii numără
stelele,
ca pe dările neplătite ale sufletului.

UN BĂTRÂN DIN COR

(Ridică o lampă:)

Zeilor le place să amâne. Ei beau din clepsidre,
râd de lacrimile noastre și, când plângem prea
mult,

trimit un vis care face insula să tresară:

„Se întoarce!”

O FEMEIE DIN COR

Dar cine se întoarce?

Omul sau umbra lui? Numele sau trupul?

Se-ntoarce bărbatul care știa poteca

de la port la leagăn sau un străin

deghizat în cel care a fost?

CORUL

Penelopa țese. Ziua întinde fuiorul ascultării,
noaptea desface nodurile minciunilor ei.

Minciuni necesare, departe să-i țină pe bărbații
care se cred îndreptățiți să ia locul
aceluia care încă nu s-a întors.

Peștorii rod precum cariul lemnul mesei,

își lipesc gurile de ulcioare,

mușcă din pâinea noastră ca din viitor.

Telemah a plecat să caute un cuvânt:

„Tată”. S-a-ntors cu alt cuvânt: „Încă”.

*(Se aude, de departe, o notă de flaut. Corul privește
spre larg.)*

Dar marea, care a născut himere

și a înghițit corăbii,

este și o mamă cu brațe bune.

Ea știe să-și aducă odraslele la țărm

– ciuntite, arse, dar vii.

Sau vii doar pe jumătate.

În întunericul dintre două valuri,

o barcă se înclină, ca o plecăciune.

Pe țărmul stâncos al Itacăi,

o umbră își leapădă sarea de pe umeri,

își scutură numele

și își pune altul, mai ușor de purtat:

Cerșetor!

Liniște, voi, umbre ale celor care au plecat

și nu s-au mai întors! Voi, umbre ale celor

care îi așteaptă pe cei plecați! Respirați cu noi!

De aici înainte, îngerii vigilenți și demonii
sângelui

vor împărți aceeași pâine.

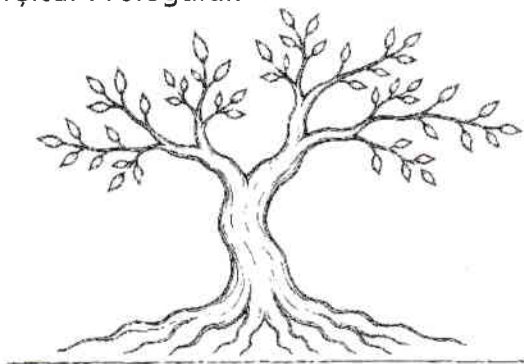
Și dacă veți întreba destinul

de ce întârzie, el va da din umeri:

„Îmi place misterul!”

*(CORUL se retrage treptat, lăsând în față un spațiu
liber. Rămâne o lumină slabă, tremurată, ca un foc
mic pe plajă.)*

Sfârșitul Prologului.

ACTUL I

Scena 1 – „Răbdarea este arma mea” Țărmlul Itacăi (după amurg)

(Noapte. Plajă pietroasă, colțuroasă. O lună zimțată ca o toporișcă cu lama ciobită atârnă peste mare. În fundal, conturul palid al palatului regelui din Itaca, abia vizibil, pe o colină de unde se deschid privirii două golfuri, deodată. Se aud greieri, foșnet de frunze, izbiturile rare ale valurilor.

Intră ODISEU, în zdrențe, cu un toiag. Își sprijină greutatea pe el. Are barba lungă, părul încălclt de sarea mării. Ochii însă îi sunt limpezi. Se oprește la marginea apei, se apleacă, mângâie spuma pe care o mână valul, din larg. Își sărută pumnul și atinge cu el pământul.)

ODISEU

Itaca!

Nu spune nimic, gură! Nu striga.

Lasă tălpile să își amintească pământul
și genunchii să atingă țărmlul patriei.

(Îngenunchează. Ia în palme pietrișul, îl miroase:)

Piatra asta – ascuțită ca mintea Penelopei.

Sarea asta – amară ca sfatul bătrânului Nestor.

Vântul – încăpățânat ca Zeus când nu e bine dispus.

Sunt acasă. Sau poate sunt pe o insulă
care îmi știe pe dinafară toate numele
și mi le aruncă în față, ca pe niște plăgi vechi:
„Cuceritor de cetăți”, „Mincinos fără măsură”,
„Tată absent”, „Soț întârziat”.

(Se ridică anevoie, își scutură mantia uzată:)

Taci, mare! Te-am ascultat destul.

Mi-ai spus basme cu sirene și ai urlat
ca o fiară rănită când m-au legat de catarg.

Mi-ai dat prieteni și apoi mi i-ai luat.

Mi-ai întins oglinzi și le-ai făcut țândări.

Acum, taci!

În noaptea aceasta, cuvântul e al meu.

*(O adiere taie aerul. O lumină fină, ca de lună care
se limpezește. Intră ATENA, nevăzută la început, apoi
conturată: o femeie tânără, dar de neclintit, purtând
o sulică simplă; e acoperită cu o mantie de călător.
Când vorbește, frunzișul pare să o asculte.)*

ATENA

Vorbește încet, căci pietrele duc vorba.

Pietrele Itacăi au învățat să asculte,
dar prea mult au tăcut. Acum e ceasul lor...

ODISEU

(Întoarce capul brusc, apoi zâmbește scurt:)

Dacă pietrele duc vorba, înseamnă că o vor
purta

pe calea cea bună.

Cuvintele mele știu să umble fără opaiț.

Dar și tăcerea mea știe să nu se dea de gol.

ATENA

(Se uită spre el, dar nu se apropie:)

Privește-te: piele brăzdată, umăr puternic,
încă,

ochi ca două sulite în zbor.

Îți stă bine sărăcia. E haina în care
te ascunzi cel mai repede.

ODISEU

Și cea mai greu de dezbrăcat.

Am purtat armuri grele cât o cetate

și nu m-au doborât,

dar astea *(arată zdrențele)* mă țin lipit de
pământ,

mă fac mic în ochii celor mari

și mare în ochii celor mici.

Ești tu, Atena? Sau un vis bine croit?

ATENA

(Își aruncă mantia; lumina îi dezvăluie chipul:)

Cine altcineva ți-ar îngusta umbra,

să nu o calce gărzile peșitorilor?

Cine altcineva ar învăța un rege

să meargă desculț cu grație?

Da, Odiseu. Sunt gândul care nu adoarme

și mâna care-ți răsuțește planul răzbunării,
până devine cuțit.

ODISEU

Mă așteptam la tine, nu te mint.

Ori de câte ori îmi încleștam dinții

într-un gând prea tare simțeam